

POVODOM**GRAČANIČKI
GLASNIK**časopis za kulturnu
historijuBroj 40, godina XX
novembar, 2015.
[str. 5-6]

© Monos 2015

**Uz dva desetljeća
“Gračaničkoga
glasnika”***(povodom jubilarnog 40. broja)***Amir Brka**

Već i kad se začne časopis kakav je *Gračanički glasnik*, to je *po sebi* prvorazredan događaj, jer predstavlja pokazatelj, i to onaj najvišega reda, da u općenito zakržljaloj i učmaloj bosanskohercegovačkoj kulturno-političkoj situaciji ipak nije sve propalo, da ima razloga za nadu i za vjeru da naš duh nije nepovratno uništen–nego da je, pod naslagama primitivno-politički zatrovane i gramzivo merkantilizirane realnosti, tek skrajnut, zatomljen, onemogućen u svome iskazu, ali da taj duh svoj vitalizam uvijek iznova uspijeva potvrditi, u formama što su, zapravo, jedino i moguće u situaciji kakva u Bosni i Hercegovini već jest. A moguće su kao plod individualnih pregnuća, odvažnosti, lične kompetencije, entuzijazma, plemenite posvećenosti. Jer država, to jest oni što čine njezinu, na različite načine vladajuću strukturu, ne osjećaju ni želju ni potrebu, a uglavnom nemaju ni svijest o tome da se naše transvremeno utemeljenje mora zasnivati u onome što je najznačajnije–a to su vrijednosti koje su od strane Redakcije *Glasnika* imenovane kao *kulturna historija*.

Pri tom, evidentno je da se pod ovim terminom u *Glasniku* kao *historija* nije podrazumijevala i nikako ne podrazumijeva samo *prošlost* nego i naša *suvremenost*–na način da se ona djelovanjem časopisa vrlo konkretno i proizvodi i usmjerava, objektivno kreira, jer *Glasnik* je upravo tako djelovao, otvarajući, uz ostalo, prostor i umjetničkoj književnosti, također i podstičući na proučavanje tekuće povijesti, usljed čega su nastali i u časopisu objavljeni mnogobrojni tekstovi kojih, nesumnjivo, ne bi uopće bilo da nije bilo motivacije koja je stizala iz *Glasnika* ili da se nije računalo s njime kao mogućnošću za publikovanje. I ne samo to: *Gračanički glasnik* je u svome sigurnom i suverenom dvadesetgodišnjem hodu stasao u svojevrsnu instituciju koja pokreće

POVODOM

i osmišljava mnogobrojne, izuzetno značajne znanstvene i kulturne projekte. Treba samo, kroz sadržaj objavljenih brojeva časopisa, ostvariti uvid na primjer u to koliko je i kakvih naučnih i drugovrsnih skupova organizirao upravo *Glasnik* i bit će jasno da ovo što kazujem nije bez svoga istinskoga činjeničnog pokrića.

Dakle, izniman je događaj bio već i početak izlazenja *Glasnika*, ali kad ovaj i ovakav časopis egzistira već cijela dva desetljeća i kad uspijeva kontinuirano izlaziti dva puta godišnje, uglavnom, u neuobičajeno opsežnim sveskama, onda tu više nema nimalo dvojbe niti zazora da se *Gračanički glasnik* imenuje istinskim kulturnim fenomenom, pravim čudom u našoj državi i da se onima koji stoje iza njega—dakako: prvenstveno dr.sc. Omeru Hamziću kao glavnome i odgovornom uredniku, a, uistinu, kao osobi koja je za časopis mnogo, mnogo više od onoga što općenito znači ova uvriježena sintagma—odaju sva priznanja i da mu se, sa velikim poštovanjem i uvažavanjem, iskreno naklonimo.

Časopis je, pri tom, imenovan *gračaničkim*, a takva prisvojno-pridjevna atribucija mogla je u recepciji proizvesti aprioriju po kojoj bi se zaključivalo da je tematski opseg koncepcije ekskluzivno lokalni. To, međutim, otpočetak nije bilo tako. *Glasnik*, naime, jest *primarno* fokusiran na povijesni prostor Gračanice, ali to nije bio limit nego su u ovome časopisu kontinuirano objavljivani prilozi različite provenijencije koji su, osim zavičajne posvećenosti kao produkta svijesti o stanovitoj povijesnoj posebnosti što iziskuje svoju opservaciju, iskazivali stav uredništva da je Gračanica u svakom pogledu integralni dio Bosne i Hercegovine, kao i to da je naša zemlja dio ukupne svjetske zajednice, jer se samo u takvoj optici i suštinskoj interakciji mogu razumijevati i prosuđivati vrijednosti bilo kojega mikro-prostora.

A kroz 40 brojeva *Glasnika* vrijednosti ove lokalne zajednice u najširem su spektru tretirane tako da je gračanički mikro-identitet sada u situaciji na koju može biti ponosan, onako kako to ne može biti vjerovatno niti jedna druga sredina u Bosni i Hercegovini. Vrijednosti lokalnih

identiteta izložene su, naime, marginaliziranju, guranju na periferiju pažnje i ospervacije, pa i temeljne spoznaje o njima, na taj način eliminaciji i brutalnome zatiranju. Globalizirajući, tzv. visoki identiteti—kakvi su Historija, Nacija, Država, Vjera...—u svojim beskrupuloznim projekcijama bezobzirno uzurpiraju pravo na Istinu, i to u takvoj i tolikoj mjeri da ove ideološke konstrukcije produciraju unifikaciju u kojoj se i sâm upojedinačeni čovjekov život kao najuzvišenija vrijednost, sa svojim primarnim relacijama i gradbenim aglomeracijama što ga kroz povijesne sedimentacije sačinjavaju i određuju, počinje doimati, pa onda i *stvarno* bivati bezvrijednim.

Utoliko ova *vernakularna* zadaća koju je *Glasnik* sebi postavio kao osnovni cilj nije samo spasonosna za gračanički prostor nego je i primjer i uzor koji bi trebale slijediti i druge sredine u Bosni i Hercegovini. Upravo onako kako je gospodin Hamzić poručio u iskazu na promociji 36-toga broja časopisa: "Konačno, ovo svoje izlaganje završit ću sa željom, ako nije previše ne-skromno—da svaka bosanskohercegovačka čaršija ima najmanje jedan svoj 'Gračanički glasnik'."

Ne, nisu ove riječi dr. Hamzića nimalo ne-skromne, naprotiv: to je i mudro i plemenito, i to nije samo želja nego je i apel za akciju koji je upućen od čovjeka koji je, kao *spiritus movens* časopisa, na najbolji način pokazao da itekako zna šta valja raditi i da je doista moguće *obrađivati vlastiti vrt*, uprkos svim objektivnim nepogodama.

Naravno da je ovo što govorim načelna pohvala koncepciji i ukupnome podvigu, i da to ne znači da se moramo slagati sa idejama i tezama koje su zastupane u svakome pojedinačnom tekstu što je objavljen na dosadašnjih oko 4.500 stranica časopisa kao ni to da o njima ovdje izričem vrijednosni sud.

Neka mi za kraj ove riječi, a priliku za nju doživljavam kao čast i veliku privilegiju, bude dopušteno da *Gračaničkome glasniku* poželim da i narednih desetljeća ustraje u svojoj misiji, afirmirajući gračaničku i općenitu *kulturnu historiju* kao dragocjeni doprinos univerzalnome dobru.